

II Congrés Internacional de Neologia en les Llengües Romàniques (CINEO 2011)

Del 5 al 8 de desembre de 2011 es va celebrar el II Congrés Internacional de Neologia en les Llengües Romàniques (CINEO 2011) a la Universitat de São Paulo (Brasil), organitzat pel Projecte TermNeo (Observatori de Neologismes del portuguès brasiler contemporani) i la Facultat de Filosofia, Lletres i Ciències Humanes de la Universitat de São Paulo, amb la cooperació de diferents organismes acadèmics i administratius, nacionals i internacionals.

El CINEO 2011 va donar continuïtat al I Congrés Internacional de Neologia en les Llengües Romàniques (CINEO 2008), que va tenir lloc a Barcelona al maig del 2008, organitzat per l'Observatori de Neologia de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra. L'objectiu d'aquell primer CINEO va ser el de crear un punt de trobada i discussió, d'abast internacional, sobre el futur de les llengües des del punt de vista de la seva força creativa, adreçat a qualsevol persona, organisme o grup de recerca interessat en la creació lèxica com a element indicatiu del vigor de les llengües, i amb la voluntat de tenir una continuïtat en edicions futures. La celebració del CINEO 2011 va constatar l'èxit d'aquella primera trobada, i en va garantir la continuïtat, que va quedar fixada cada tres anys (el proper CINEO tindrà lloc el 2014 a Itàlia).

La segona edició del CINEO va reunir investigadors, grups de recerca, acadèmics i professionals d'organismes públics i privats, interessats en la creació lèxica i procedents de zones geogràfiques molt diverses, fet que va garantir la representativitat d'un gran nombre de llengües romàniques i les seves varietats

geolectals, malgrat alguna absència destacada, com ara la de la llengua italiana. Lògicament, la llengua més representada va ser la portuguesa, que tingué nombrosos ponents i conferenciants, procedents de diverses zones del Brasil i de Portugal. També va estar molt representat el castellà, amb la presentació d'estudis de diferents varietats tant de l'espanyol d'Amèrica (Argentina, Mèxic, Perú, Xile, Colòmbia), com del peninsular (Salamanca, Múrcia, Alacant o el País Basc). El francès també hi va estar força present, amb estudis procedents tant de diverses zones de França, com del Quebec. I les altres dues llengües romàniques que també van tenir una representació van ser el català i el romanès, amb participants procedents del Principat de Catalunya i de Romania.

El Congrés, sota la presidència del professor Evanildo Bechara, eminent gramàtic de la llengua portuguesa i membre de l'Acadèmia Brasileira de Lletres, va proposar un ampli programa de conferències, ponències, comunicacions, taules rodones i pòsters, en un entorn de debat acadèmic que afavoria l'intercanvi d'idees i perspectives sobre qüestions relacionades amb la metodologia i la recerca en neologia, i també les seves aplicacions, en les diferents llengües romàniques. En concret, s'hi van presentar 98 comunicacions, 13 ponències, 33 pòsters, 2 taules rodones i 3 conferències (intervencions que es podran consultar íntegres quan es publiquin, properament, les actes del congrés).

Les comunicacions es van desenvolupar en sessions paral·leles

distribuïdes en les següents línies temàtiques (cada una de les quals estava introduïda per una ponència invitada): aspectes teòrics de la neologia, aspectes diacrònics de la neologia, aspectes comunicatius i cognitius de la neologia, aspectes sociolingüístics dels manlleus, neologia i gramàtica, neologia i textos literaris, neologia i polítiques lingüístiques, neologia i relacions amb la informàtica, neologia i llengües especialitzades, neologia i traducció especialitzada, neologia i llengües minoritàries o minoritzades, tipologia i classificació de neologismes, metodologia del treball en neologia.

Les dues taules rodones que es van dur a terme van servir per obtenir una panoràmica actual dels estudis neològics en les diferents llengües romàniques presents al Congrés: la primera, coordinada per Louis-Jean Rosseau, de l'Office québécois de la langue française, va tractar l'«Estat actual de la neologia en les llengües romàniques», mentre que la segona, coordinada per Armelle Le Bars-Poupet, de la Universitat París 3, es va centrar en els «Diferents enfocaments de la neologia en el portuguès brasiler».

A banda de la conferència d'obertura pronunciada per Evanildo

Bechara, president del Congrés i membre de l'Acadèmica Brasileira de Lletres, el segon dia del Congrés es va cloure amb la conferència de John Humbley, professor de la Universitat París 7 Denis Diderot, titulada «La néologie dans les langues de spécialité». En aquesta intervenció, Humbley va presentar una síntesi de les aportacions que han permès a la neologia terminològica tant una descripció més efectiva dels processos (le «comment») com també una explicació de les formes efectivament creades (le «pourquoi»). En aquest sentit, l'autor va destacar, en primer lloc, l'aportació de la teoria funcional sistèmica, que ha mostrat que els termes es formen en el discurs científic i tècnic, essencialment per un joc d'operacions sintàctiques, més que no pas per una necessitat explícita de denominació. En segon lloc, la contribució de la lingüística cognitiva, que focalitzada sobre les metàfores lèxiques ha permès als científics concebre el que és desconegut i nou relacionant-ho amb el que és conegut. I finalment la lingüística de corpus, que ha possibilitat l'anàlisi de grans bases de dades textuais, fet que ha permès veure de manera representativa què és el que realment passa en els textos. Tot plegat ens ha dut,

segons l'autor, a una nova etapa dels estudis neològics en terminologia, que permet anar molt més enllà del que s'havia anat fins ara, però que encara ha d'acabar de bastir una metodologia adequada.

El CINEO 2011 es va cloure amb la conferència impartida per la professora M. Teresa Cabré Castellví, de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra, titulada «Bases para una teoría de los neologismos». En la seva magistral intervenció, Cabré va destacar el fet que, malgrat que en els darrers anys la neologia ha estat objecte de reflexió i d'activitat aplicada per part de diferents lingüistes i centres de treball, les bases teòriques sobre les quals se sustenta són dèbils, poc precises i disperses, ja que no disposa d'un marc teòric estable que ens permeti donar compte dels neologismes d'una forma mínimament satisfactòria. Partint de la reflexió sobre l'extensa i aprofundida activitat neològica duta a terme, i també de l'experiència obtinguda en la construcció d'una teoria sobre els termes, Cabré va exposar i discutir les primeres bases per a la construcció d'una teoria dels neologismes, capaç de descriure'ls i d'exposar com es relacionen entre si i també

de com es relacionen amb les altres unitats del lèxic.

En definitiva, el CINEO 2011 va posar de manifest la importància i la vigència actuals dels estudis neològics en les diferents llengües romàniques, i també la necessitat de fixar una marc teòric i metodològic que, partint de les possibilitats i els condicionants que ofereix l'actual societat de la informació, permeti descriure els neologismes d'una manera prou satisfactòria. La trobada va servir, doncs, per donar a conèixer la feina feta durant els darrers anys, però també per posar de manifest la voluntat de continuar treballant en aquest apassionant món de la creació lèxica, així com el compromís de dur a terme, passats tres anys, una tercera edició del CINEO a Itàlia. Comptem, doncs, de retrobar-nos allà per difondre la feina feta durant aquest període, i intercanviar i debatre nous punts de vista i opinions.

ONA DOMÈNECH BAGARIA
Estudis d'Arts i Humanitats
Universitat Oberta de Catalunya
Institut Universitari de
Lingüística Aplicada
Universitat Pompeu Fabra